

Gabriela G.G. Vlad

SABIA ORDINULUI

seria
DRĂCULEȘTII

CUPRINS

OMUL DIN VIȘEGRAD

Capitolul 1: Familia Albu.....	9
Capitolul 2: Omul din Vișegrad	22
Capitolul 3: În vizită de prietenie	43
Capitolul 4: Răzbunări	67
Capitolul 5: Moștenitorul.....	83
Capitolul 6: La vânătoare domnească	96
Capitolul 7: Dâmbu Stânii	124
Capitolul 8: Judecată domnească la Vaslui.....	159
Capitolul 9: În pădurea Topologului.....	179

SCHIMBĂRI DE DOMNI LA BUCUREȘTI

Capitolul 1: Neguțătorii turcești.....	199
Capitolul 2: Întreceri de arme la Târgoviște.....	217
Capitolul 3: Vești.....	235
Capitolul 4: În ajun de război.....	253
Capitolul 5: Schimbări de domni la București.....	285
Capitolul 6: Vești de la Buda	316
Capitolul 7: Sfârșitul războiului.....	347
Capitolul 8: Sofia.....	380
Capitolul 9: „Acesta e fiul domniei noastre...”	389

PREȚUL GLORIEI

Capitolul 1: Drumul spre Buda	419
Capitolul 2: Război în Serbia și Bosnia	436
Capitolul 3: Solii în Țara Moldovei	469
Capitolul 4: Războieni.....	505
Capitolul 5: Pârâul Alb – 26 Cuptor, anul Domnului 1476.....	534
Capitolul 6: Petrecere în Sibiu.....	571
Capitolul 7: Prețul gloriei.....	591
Epilog: Gerar, văleat 7001 – șaisprezece ani mai târziu	641

CAPITOLUL 1

FAMILIA ALBU

După ani de frământări și lupte, Imperiul Bizantin își trăise ultimele clipe. De șaptesprezece ani Constantinopolul căzuse în puterea sultanului Mahomed II il Fatih. Presiunea otomană asupra Europei crescuse brusc, silind popoarele creștine din Balcani și centrul Europei să se miște. Se ridicaseră generali viteji, luptători întru apărarea crucii, se încercaseră – și eșuaseră – cruciade. Cel mai puternic general al timpului, Ioan Corvin de Hunedoara, oprise la Belgrad înaintarea turcească spre inima Panoniei; în schimb inima vitează a apărătorului Belgradului se oprise. Răpus de ciumă la Zemun, Iancu de Hunedoara lăsa în urmă o faimă uriașă, un partid condus de cumnatul său Mihai Szilagyi și doi feciori: Ladislau și Matei. Ladislau Huniade, ban al Croației și Dalmației, fu executat prin decapitare de regele Ladislau Postumul, care se temea de un fiu asemeni părintelui, pretendent la tronul Ungariei; un an mai târziu, în Gerar 1458, regele Ladislau de Luxemburg murea subit în plină tinerețe iar Matei Corvinul devenea regele Ungariei.

În acest timp, aflată sub directa influență a Imperiului Otoman și a regatului Ungariei, Țara Românească era sfâșiată de lupta pentru scaun dintre cele două partide ale Basarabilor, Dăneștii și Drăculeștii. Urmașii lui Dan vodă cel Viteaz și cei ai lui Mircea vodă cel Bătrân se succedau la domnie, hăituindu-se unii pe alții, cerând ajutor de la unguri sau turci, promițând averi, zălogindu-și moșii ori ucigându-se unii pe alții. Cele două facțiuni rivale duceau o luptă îndârjită pentru tronul Munteniei în timp ce negoțurile slăbeau, vistieria domnească se subția, locuitorii sărăceau iar tâlharii băteau nestingheriți drumurile, asuprind deopotrivă bogați și săraci. Țara plătea haraci Porții otomane și pierduse stăpânirea asupra Dobrogei, Chilieii și Banatului Severinului. În aceste vremuri grele se ridicase ca o flacără biruitoare un alt luptător strălucit: Vlad vodă Țepeș, fiul lui Vlad vodă Dracul. Cu o voință de fier și printr-o muncă uriașă izbutise să facă ordine în țară, să-și supună boierimea nestatornică, să reorganizeze

administrația, să întărească negoțurile și meșteșugurile, să dezvolte orașele și să întărească oastea, mănăstirile și cetățile țării. Ridicase apoi sabia împotriva Semilunii, încredințat că ajutorul creștin îi va sosi neîntârziat. Pentru aceasta luase în căsătorie pe sora regelui Matei Corvinul – lucru ce stârnise automat supărarea sultanului. Dar degeaba pustii sudul Dunării cu gândul la eliberarea sârbilor și bulgarilor, degeaba cuceri fulgerător cetățile turcești de la sudul Dunării și Dobrogea în bună parte, degeaba măcină, hărțui și zdrobi oștirile nenumărate ale Imperiului Otoman, silindu-le să se retragă în dezordine peste Dunăre. Degeaba uimise cu faptele sale întreaga Europă – care-i avea numele pe buze – dacă ajutorul promis de regele Matei se transformă în ceată de arestuire. Din porunca regelui, căpitanul regal Jan Jiskra îl prinse ca pe un tâlhar, aruncându-l în temnița de la Vișegrad. De atunci nu mai contenea Europa să se mire de purtarea regelui Matei. Oamenii bine informați ai Veneției și papalității însă, deși înjurau printre dinți, ridicau din umeri: mai preocupat de moștenirea regatului Boemiei, Matei Corvinul sacrificase pe mult prea semețul său cumnat și încheiase cu sultanul o pace care îi lăsa mâinile libere dincoace, înspre nemți și poloni. Acum în Țara Românească domnea fratele celui întemnițat la Vișegrad, Radu vodă cel Frumos, domn supus turcilor. Matei Corvinul putea fi, deci, liniștit. Dar egoismul lui și lipsa de cuvânt față de Vlad vodă Țepeș fuseseră pedepsite în mod neașteptat de Moldova, unde domnea acum Ștefan vodă, văr bun cu Vlad vodă.

La început nu-l luase nimeni în seamă pe noul principe al Moldovei: ajuns pe tronul Sucevei cu ajutorul lui Vlad vodă, nu era altceva decât un alt vasal al regelui polon; de altfel nici nu-l ajutase pe Vlad vodă în timpul războiului acestuia cu turcii și se părea că nici nu-i pasă de toate frământările din jurul țării sale. Dar iată că, într-o bună zi, cuceri Chilia – uriaș antrepozit de mărfuri și oraș de talia Brașovului – și își întinse stăpânirea și asupra Cetății Albe de la limanul Nistrului. Nu se știe cum reuși să ia pentru Moldova și orașul Hotin, punct important strategic și vamă bogată pe drumul Poloniei. Devenea o forță, și dovedi acest lucru biruind în lupte pe regele Matei Corvinul și pe tătari. Acest prințisor valah se arăta astfel lumii în adevărata sa putere și fală, uimind cu faptele sale curțile Europei. Mâna sa se dovedea de oțel. Ștefan vodă nu mai era un simplu pion pe tabla de șah a puterilor europenești.

Pe Strada Lungă din orașul Brașov, în apropierea bisericii Sf. Bartolomeu, se înălța o casă cu două caturi din piatră și lemn, cu o curte interioară în care se pătrundea printr-o poartă arcuită, ferecată în fier. Asemeni altor case din oraș, era și aceasta clădită în stilul nemțesc, cu obloane verzi la ferestrele înguste și înalte, iar acoperișul în pante repezi era acoperit cu șindrilă. De o sută de ani pe străzile din Kronstadt se vorbea mai ales nemțește; cu toate acestea, cei doi bărbați în vârstă care ședea la ferestrele celui de-al doilea cat vorbeau românește, ba încă prea apăsător. Unul era înalt, smead, cu o mare barbă căruntă și privire vicleană în ochii mici, negri, înfundați în orbite. Celălalt era mai scund, rotofei, frumos și blajin, însă asemănarea trăsăturilor te făcea să te gândești la o neîndoielnică rudenie între cei doi. Într-adevăr, primul era jupân Ion Albu, fost vistiernic sub domnia răposatului voievod Vladislav II, iar celălalt era fratele lui, Matei Albu, poreclit Albu cel Mic, stăpânul acelei case impunătoare.

Odaia unde se găseau era micuță, dar frumos mobilată. Oprindu-se în fața panopliei cu arme, vistiernicul se mai miră o dată:

— Ai băgat o avere în casa asta, frate! Când mă gândesc cum arăta acum zece ani...

Albu cel Mic surâse rece. Privi aparent nepăsător zidurile bisericii Bartolomeu, ce se înălța pe deal drept în fața ferestrelor lui. Deși trecuseră zece ani, piatra zidurilor încă mai păstra dăre negre de fum, urmare a incendiului pus de Vlad vodă Țepeș în ultima lui campanie asupra brașovenilor. Întregul cartier fusese cucerit, incendiat și jefuit, inclusiv biserica, într-o luptă fulgerătoare care prinsese cetatea pe picior greșit. O, avusese bune iscoade Vodă, căci prima casă incendiată atunci fusese a lui Albu cel Mic, dușmanul său de moarte. Două luni mai târziu tiranul intrase în Făgăraș și lovise cu foc și sabie cuiburile Dăneștilor, inclusiv târgul Șercaia, unde Ion Albu își avea casele. Fuseseră mulți uciși, iar celor rămași în viață le intrase în oase o frică atât de mare încât nici azi nu scăpaseră de ea, deși trecuse atâta vreme.

Acum, la auzul remarcii, Albu cel Mic surâdea.

— Frate, nu uita că suntem neamuri cu regele Ungariei. O fi Matei cărpănos, egoist și lăudăros peste măsură, dar știe să-și apere faima de rege nobil și protector al artelor. A șoptit o vorbă la urechea pârgarului și, ca urmare, mi-am repus casa pe picioare în doi timpi și trei mișcări. Deși stau în Orăștie, am închiriat-o după cum ai văzut și îmi aduce un venit frumușel...

Vistiernicul dădu din cap: ca odinioară tatăl lor, Matei era azi județ al Orăștiei. Se înfipseseră adânc în nobilimea hațegană.

— Doamna Marina ce face?

— E la Buda cu Fănel. I-am dat băiatului învoire să se boteze.

— Ești nebun? tresări celălalt. Renunți la lupta noastră? Matei, dar avem averi mari în țară! Tiranul ni le-a furat și le-a dat slugilor lui, dar situația se poate îndrepta! Ce vrei să devenim, niște cneji oarecare din Transilvania, când sângele nostru este de Basarab și putem ajunge domni ai Munteniei?

Albu cel Mic îl privi rece pe fratele său, care se zbuciuma furios prin odaie. Sub privirea lui neclintită vistiernicul se potoli treptat, și abia atunci Matei Albu vorbi, domol și catifelat ca un popă.

— Dragul meu, nu mai avem șanse la domnie, oricât am fi noi nepoții lui Albu Toxabă, oricât am fi noi frații lui Albu cel Mare, oricât ar fi soția mea, Marina, sora lui Iancu de Hunedoara. Aici suntem mulți Dănești, pribegiți de teama Drăculeștilor, dar în țară sunt și mai mulți ca noi, care deja ne-au luat locul. Știu că pribegii iau deseori dorințele drept realitate, dar noi doi, ca oameni cu scaun la cap, ar trebui să fim mai lucizi. Sunt doisprezece ani de când fratele nostru s-a ridicat domn peste capul lui Dracula. Am rămas doar noi doi din tot neamul nostru. Puterea noastră s-a dus definitiv, căci tiranul a avut grijă să ne-o sfărâme. Cum crezi că ne putem ridica noi, frate? Suntem Basarabi doar prin femei, ca atâția alții, și boierii din țară nu ne vor voi, orice am promite. Nici turcii nu ne vor recunoaște, căci suntem rude cu regele Matei, dușmanul lor. Nici Matei n-are timp de noi acum, cu războaiele lui din Boemia sau de aiurea; de altfel, Matei s-ar teme că ne scapă din mână, așa cum l-a scăpat pe Dracula cândva, că, în loc să se recunoască vasalul regelui, Dracula i-a răs în nas și s-a lăudat cu victoriile lui asupra turcilor, fapt care l-a indispus pe rege odată pentru totdeauna.

— Știu asta, mormăi celălalt. Dar este o taină a regelui.

— Taină sau nu, ăsta-i adevărul. Nimic nu-l énervează pe rege mai mult ca strălucirea altuia. Cât timp ne are la mână, suntem buni; cum ne-am semetți domni, i-am deveni dușmani personali. Prefer să mă folosesc de el prin Fănel. Interesele noastre sunt acum în Transilvania și prietenia regelui ne va fi de folos, cu condiția pusă de rege: să-l botez pe fiul meu catolic. Are dreptate, Ion! Ștefan va avea toate drumurile deschise și, cum este băiat isteț, va ști să profite de ele. La Buda va sta la curtea vărului său, regele, și se va ridica lesne. Să nu îmi vorbești de domnia Țării Românești.

Ce este un domnitor, frate? Este un om care trebuie să se ferească din toate părțile, care se uită cu bănuială și la umbra lui, care tremură, în scaunul său aurit și sub coroana lui bătută cu pietre prețioase, neștiind dacă ziua de mâine îl va mai găsi pe tron. Nu aici este puterea, frate. Puterea stă în umbra scaunului, nu în sceptrul din mâna domnitorului. Domnul vine și se duce, puterea boierilor rămâne. Acesta este un fapt. Dacă voiești puterea, biziue-te pe fapte, nu pe vorbele unor pribegi naivi și visători.

Albu cel Mic tăcu. Deși mezin, avea o mare influență asupra fratelui său, mai repezit și mai pripit. Adeseori vistiernicul se simțea dominat categoric de glasul blând și de înfățișarea adormită a mezinelui său, aparențe care ascundeau o inteligență sclipitoare și o mare lipsă de scrupule. De astă dată însă vistiernicul nu era dispus să se dea bătut. Întoarse războinic asupra fratelui său pământul bărbii.

— Greșești, Matei, când spui că n-avem altă cale decât să ne supunem sortii.

— Adică?

— Ne-a rămas calea întoarcerii în Muntenia. Acum.

— Eu nu pup mâna fetei ăleia turcești, Ioane, zâmbi disprețuitor Matei. Nu am ajuns chiar atât de rău ca să mă ploconesc lui Radu cel Frumos pentru un oscior de ros, când de aici îi impun un respect atât de mare. Dacă Vodă ne vrea, asta nu se poate decât într-un singur fel: în Sfatul domnesc și cu înturnarea averilor noastre. Altfel nu.

— Și dacă așa va fi? Acum?

La vorba mieroasă a vistiernicului jupânul Matei tresări fără voie. Cercetă câteva clipe chipul viclean al fratelui său, după care zâmbi:

— Cu ce condiții?

— Așadar ai accepta? se bucură Ion.

— Poate. Depinde de condiții, grăi sec Matei Albu. Zi de la capăt.

Vistiernicul se plimbă agitat prin odaie în timp ce mezinul își încrucișa degetele peste pântecu-i mare, încins cu brâu verde de mătase. Aștepta răbdător explicația cerută și ochii îi sclipeau periculos.

— După cum știi, Matei, acum cinci luni Ștefan vodă al Moldovei a ars Brăila și Târgul de Floci. A ars porturile, depozitele și navele păgâne. Tot ce a fost turcesc s-a dus pe apa sâmbetei...

— Un gest înțelept din punctul lui de vedere, întrerupse Matei Albu.

— Îi dai dreptate? încremeni celălalt. Ne arde două orașe mari și tu îi dai dreptate? Nu te înțeleg defel.

— Pripit ești! îl muștră Albu cel Mic. Am spus că a fost bine pentru el, dar asta nu înseamnă că îl aprob. Acest Ștefan vodă este mai mult decât un principe iscusit: pot spune că are geniu. Eu mă tem de dușmanii geniali. Prin arderea Brăilei a deturnat comerțul brașovean spre Chilia moldovenească; mișcarea asta i-a adus în vistierie de trei ori mai mult aur decât până acum, și singurul care pierde e Radu vodă. Eu, dragul meu, nu pierd nimic, ci câștig. Vama la Chilia este mai avantajoasă decât la Brăila iar profitul de pe urma mărfurilor mele este mai mare. De ce m-aș revolta? Doar pentru a-i face pe plac Radului vodă ori turcilor? Haida-de!

— Te temi de dușmani? pufni vistiernicul. Și reduci un principiu sfânt la aural care îți curge în buzunare? Dă-o încolo, Matei!

— În Orăștie stau foarte liniștit, Ioane. Ca să mă avânt iar în intrigile europenești îmi trebuie mai mult decât arderea a două orașe. De ce ne vrea Radu vodă la curte? Îl înghesuie prea tare Ștefan vodă și plânge după ajutorul nostru?

— Cam așa ceva, recunosc Ion Albu. Acum o săptămână a venit la mine la Șercaia un sol al voievodului Radu, însoțit de Johan Gereb...

— Dușmanul înverșunat al tiranului? Ce naiba mai pune la cale?

— E prietenul nostru, Matei, aminti vistiernicul. Cine ne-a ocrotit și ajutat după dezastrul cu Dan vodă cel Tânăr, nu el?

— Da, ai dreptate, aprobă alene Albu cel Mic. Și?

— Și am aflat astfel câteva știri foarte interesante de la Suceava și Târgoviște. Cu politica lui de acum, Ștefan vodă a stârnit îngrijorare între sfetnici și boieri. Grupul nemulțumiților a trimis după ajutor la Radu vodă.

— Și Radu vodă a sărit în sus de bucurie, nu? fu ironic Matei.

— Radu vodă a stat pe gânduri, neștiind puterea reală a nemulțumiților. I-a încurajat și i-a poftit să-l anunțe dinainte, pentru a-i ajuta cu oaste. Acum două săptămâni le-a venit muntenilor un nou trimis de la Suceava cu vestea că Ștefan vodă plănuiește să-l schimbe pe Radu vodă cu Vlad vodă, și că șansele lui la Matei Corvinul sunt foarte mari.

— Imposibil! sări în picioare mezinul, uitându-și ironia de adineauri.

— De ce? rânji fratele său. Ba e foarte posibil. Gândește-te la veștile sosite la pârgar ieri: Ștefan vodă a refuzat să depună omagiul personal regelui polon, deși Cazimir crai a spus că-l așteaptă la Liov. Moldoveanul i-a trimis vorbă regelui că nu poate ajunge la Liov din cauza încordării relațiilor cu Radu.

— E un pretext cusut cu ață albă.

— Firește. Moldoveanu se prefăce că nu știe că leții vor pace cu turcii și de aceea nu-i aprobă călcarea Brăilei. Cazimir s-a oferit să medieze neînțelegerile dintre Moldova și Țara Românească, iar Ștefan, ca răspuns, să facă propagandă între secui să-l ajute pe Vladislav Jagello în Boemia, în defavoarea regelui Matei. Dar astea sunt vorbe agitate la suprafață, căci adevărul e că Ștefan a trimis la Buda cel puțin două solii de taină. Pot să jur, frate, că în curând vom auzi de o alianță între Moldova și Ungaria, îndreptată cel puțin împotriva turcilor. Deja primul semn e incendierea navelor turcești din Brăila. În acest caz totul se explică, iar Dracula va fi liber și pretendent la tron. Noi, așadar, vom rămâne aici, așteptându-i răzbunarea. Regele Matei, pentru ajutorul în chestiunea Boemiei, l-ar favoriza pe Ștefan.

— Cred că înțeleg ce vrea Radu vodă de la noi, murmură Albu cel Mic. O alianță a Moldovei cu Ungaria este mult mai bună decât cu Polonia. N-a mai fost Radu vodă niciodată în asemenea clește...

Cei doi frați se priviră intens; apoi Matei bătu cu pumnul în jilt, destrămand tensiunea.

— Radu vodă vrea două capete: pe Ștefan vodă și Dracula. Așa-i?

Ion Albu aprobă în tăcere. Matei continuă:

— Pentru aceste două capete este gata să-și calce pe mândrie și să ne accepte în Sfat cu toate onorurile. Dar, dragul meu, mândria și onorurile au și ele un preț. Nu cumva scoate castanele din foc cu mâna noastră?

— La asta m-am gândit și eu. Trimisul venise pregătit: mi-a dat salvconduct pentru familia noastră și un dar... Uite-le, le-am adus.

Matei luă cutia, dar nu o deschise imediat.

— Cum îl cheamă pe trimis?

— Cazan al lui Sahac.

Glasul vistiernicului fusese prudent: lăsase la urmă această informație. Într-adevăr, ochii mezinului sclipiră triumfători:

— Ha-ha! Marele logofăt al Radului vodă? Iată o zi mare, Ioane!

— Înțelegi acum cât de serioasă e treaba?

Matei desfăcu nerăbdător salvconductul, citi și zâmbi. Darul consta într-un colier superb, cu mărgăritare și diamante cât bobul de mazăre. Mezinul cântări pe deget bijuteria, prețuindu-l la cel puțin cinci sute de galbeni. Radu vodă nu se zgârcea defel.

— Cred, murmură Matei cu ferocitate, cred că bunul rege Matei, nepotul meu, va fi bucuros să afle că a scăpat, printr-un accident regretabil, de un cumnat enervant, care-i umbrea prea mult propria glorie de luptător creștin.

— Pe cine trimiți la Vișegrad? se bucură Ion Albu, înțelegând.

— Pe cine? Mă mai gândesc pe drum, căci plec la Buda la ai mei, care mă așteaptă. Dar, dacă tot trec prin Oradea, îl voi lua cu mine pe nepotul nostru de acolo. Va fi ușor de convins să se ofere voluntar pentru asemenea treabă. Îl urăște pe tiran, bineînțeles.

— Dumnezeu! încremeni vistiernicul. Îl vâri pe acel copil în așa ceva? Nici nu s-a răcit în groapă maică-sa, biata noastră soră!

— Da, explică Matei cu glas plăcut și moale, ai dreptate, dar el nu știe nimic. Nimeni nu mai știe nimic acum. Vezi o răzbunare mai cumplită decât asta?

Vistiernicul se înfioră, căci mezinul își arăta abia acum întreaga măsură a lipsei de scrupule și a urii ce-l rodea de atâta vreme. Dar cauza familiei Albilor nu fusese niciodată în mâini mai bune decât ale acestui bărbat plinuț, cu înfățișare de popă și suflet de șarpe.

• • •

Se crăpa de ziuă când bății furioase în poarta casei treziră din somnul dulce pe cei doi tineri îmbrățișați. Femeia oftă și sări din așternut, repezindu-se la fereastră și încercând să-și acopere formele voluptuoase cu un pled subțire. Jos loviturile continuau cu tenacitate, amestecate cu înjurături înflorite în unguște:

— Deschide odată, muiere, ce, ai somnul dreptilor?

— Bărbatu-meu! încremeni ea o clipă, apoi se repezi la pat, unde drăguțul ei deja întindea mâna la sabia de la căpătâi. Înțelegând urgența neașteptată întru care intraseră, într-un minut era gata îmbrăcat și încins, și sărea de la etaj în curtea alăturată, zdrobind în cădere o tufă înverzită. Ea aranjă în grabă odaia și coborî spre ușa încuiată, glăsuind înalt:

— Vin acu', dragule, că bați de scoli și morții din somn... Gata negustoria la Arad, puile?

În timp ce în casă nevasta își îmbrățișa soțul nepoftit și îl îmbuna cu vorbe dulci, drăguțul ei repara tufa ruptă și sărea gardul în stradă, strângându-și pe trup cataramele și netezindu-și cu degetele părul răvășit. Ajuns pe trotuar începu să râdă și o luă agale spre centrul orașului. În lumina noii zile ce se năștea se deslușea un tânăr de cel mult optsprezece ani, nu prea înalt dar bine legat, cu umeri largi care mărturiseau o forță neîmblânzită. Purta tunica roșie cu eghileți de argint a gărzii episcopului de Oradea, dar o ascunsese sub o mantie întunecată ce-l învăluia până la

călcâie, lăsând la vedere doar pintenii și teaca unei săbii lungi și grele. Pe sub borul pălăriei se putea vedea chipul oval și smead, ochii verzi, mari, cu luciri de aur, nasul semeț cu nări fremătătoare, linia mobilă a buzelor umbrite de cea dintâi mustăcioară și barbă ale tinereții. Așa cum străbătea străzile înguste, cu pumnul pe garda sabiei, cu mers mlădios și fără grabă mare, ca un leu ieșit la vânătoare, impunea respect cetelor de oameni care începeau să umple străzile, grăbind spre piețe. Târgoveții se dădeau repede la o parte din calea lui, căci uniforma era binecunoscută în Oradea și purtătorii ei erau respectați. Ajungând la Criș, tânărul trecu podul de piatră și o luă spre Episcopie, ale cărei ziduri și ferestre se zăreau dincolo de Piața Mare.

Întră în palat salutat de străjerii cu halebarde. Străbătu iute coridoarele de la parter, inspectând în trecere posturile de strajă, care salutau când îl vedeau, dând seamă de cele petrecute în timpul nopții. Când ceasornicul din turla episcopiei bătea șase ceasuri dimineața se schimba straja și începeau să furnice slujitorii laici ori călugării franciscani și dominicani. Începeau să fumege hornurile bucătăriilor, să fie adăpate animalele, iar toată acea suflare se pregătea pentru slujba de dimineață, la catedrală. După slujbă, la nouă ceasuri, slujitorii mâncau în marea trapeză. Apoi se împrăștiau după treburi până târziu după-amiaza, dacă nu cumva monseniorul binevoia să plece în vreo călătorie mai lungă sau mai scurtă, la Cluj ori Debrețin, ori la Buda, ori chiar mai departe, la Roma; atunci mulți slujitori își însoțeau în alai stăpânul, bucurându-se de asemenea prilejuri de petrecere. Azi însă monseniorul era în palat, orele scurgându-se liniștite în ocupații mărunte.

La ceasurile douăsprezece, când toate clopotele bisericilor catolice din oraș băteau după obicei – amintind credincioșilor despre victoria la Belgrad a lui Iancu de Hunedoara asupra turcilor – soarele se ridicase arzător pe cerul senin, toropind oștenii rezemați în halebarde, nădușiți în zalele lor. În curtea din spate a palatului, însă, exercițiile de sabie erau în toi. Le supraveghea căpitanul gărzii episcopale, un nobil ceh bătrân, bărbos și crunt, venit aici odată cu valul de luptători husiți ai lui Jan Jiskra, căpitanul regal de mai apoi. Zăngănitul săbiilor ciocnite umplea curtea, făcând să vibreze pereții palatului. Câțiva curioși zăboveau pe o bancă la umbra unui castan, făcând diferite observații pe un ton jos, căci bătrânului Jan Mladek nu-i plăceau comentariile.

La etaj, în dosul unei ferestre cu ramă de plumb, un bărbat în bogat strai de călătorie urmărea atent lecția soldaților; ochii lui se aținteau mai ales asupra mișcărilor unui locotenent tânăr, care își ocupa locul cuvenit în rândul întâi al luptătorilor din curte. Când căpitanul ceh anunță pauza

și elevii se opriă să răsuflă, bărbatul de la etaj se aplecă o clipă în afară. Căpitanul ridică privirea spre el, apoi dădu din cap și strigă aspru către elevi:

— Ascultați aici, domnilor! Văd că vă dați silința foarte bine, dar valoarea unui războinic nu se arată în exerciții de salon, ci într-o luptă adevărată, în fața unui potrivnic care vrea să vă ucidă. Vreau să văd cel puțin o picătură de sânge. Învingătorul din perechile domniilor voastre va primi după-amiaza liberă.

Un val de urale acoperi glasul căpitanului. Asemenea exerciții sângeroase nu erau o noutate din partea căpitanului Mladek, însă recompensele fuseseră întotdeauna pe măsură. Zelul elevilor spori, așadar, și curând începură să se retragă pe margine primii răniți: care cu tăieturi ușoare, care cu înțepături. Puțini scăpară neatinși; printre ei locotenentul cel tânăr, pe seama căruia pariurile martorilor curseseră doar favorabil. Apoi căpitanul gărzii îi slobozi, căldura zilei devenind prea aprigă. În timp ce se împrăstiau la umbra castanului ori la intrarea în palat, un slujitor episcopal se apropie de întâiul locotenent.

— Domnule, m-a trimis unchiul domniei voastre din Orăștie să vă spun că a sosit aici și vă așteaptă în camera voastră.

Sprâncenele tânărului săltară cu uimire, dar nu spuse nimic și porni spre palat. Nu-și mai văzuse rudele de aproape doi ani: ei stăteau în Hațeg ori Făgăraș iar el aici, în Oradea, ascultând de o hotărâre pe care n-o înțelesese niciodată. Ce-l putea aduce aici pe unchiul Matei? Vreun drum la Buda, poate... Nădușit și visând un scăldat pe cinste diseară, în apa Crișului, tânărul intră în cămăruța simplă care-i servea, de patru ani, drept casă. Din soldă ori din banii primiți cu oarecare regularitate de la Orăștie, izbutise să-și împodobească odaia cu covoare, avea o pocladă frumoasă pe patul îngust, o mică panoplie cu arme, hârtie și unelte de scris pe masă, iar în locul unei lăzi obișnuite, trona lângă pat un scrin brașovenesc măiestru înflorit. În picioare în mijlocul odăii, jupânul Matei cerceta cu ochi mirat aranjamentele.

— Stai mai bine de cum mi-am închipuit, nepoate, grăi el.

— Sunt locotenent și am dreptul la o odaie proprie, explică tânărul cu glas calm și melodios, observând în sine că judele nu schițase niciun gest de afecțiune, deși nu se văzuseră de atâta timp. Lucrul nu-l mira: Matei nu obișnuia asemenea gesturi față de el, de aceea continuă:

— Mă simt onorat de vizita domniei tale aici. Vrei ceva de băut?

— Numai apă, nepoate; am băut ceva mai devreme cu monseniorul o cupă cu vin și mă simt cam moleșit. Am venit încă de azi – dimineață, dar te-am lăsat să-ți termini garda.

— Am căpătat după-amiaza liberă, unchiule. Dacă dorești să te odihnești, poți sta aici.

— Nu, am odaie lângă apartamentul monseniorului, zise judele. V-am urmărit lupta, Vlăduț. Ești iscusit, ceea ce mă bucură. Faptul că ai fost numit locotenent acum trei luni nu-i o întâmplare.

— Mulțumesc pentru bunăvoință, unchiule, se înclină gazda. Căpitanul Mladek a insistat pentru numire la monseniorul episcop.

— Monseniorul are o părere bună despre talentele tale. Se pare că ești un elev strălucit, că ai deprins repede tainele artei scrisului și cititului în latină, iar în logică și matematică nu ai egal. Da, mă bucur că ai devenit un tânăr atât de falnic, cu un gust atât de ales.

— M-am străduit să nu vă fac de râs, unchiule, și să vă răsplătesc grija pe care ați avut-o acești ani pentru mine.

— Mda, ai devenit locotenent într-un palat mare și vestit, și ai o uniformă frumoasă. Muierile sunt lesne atrase de uniforme. Aud că ai venit azi la palat direct din oraș.

În ochii verzi ai tânărului Vlăduț Albu se aprinse o scânteie dură, dar nici nu clipi. Prea fin observator, Matei Albu surâse:

— Ceea ce fac nevestele de negustori în timpul liber al soldaților nu mă interesează. Eu, dacă aș fi muiere, după uniforme m-aș uita. Dar, slavă Domnului, sunt bărbat și n-am asemenea probleme.

— Sunteți foarte bine informat, domnule, se înclină zâmbind rece nepotul său. Își scutură pe spate părul negru și aspru ca o coamă de leu, și judele Orăștiei înțelese că încălcase niște limite limpede trasate de mintea nepotului său. Ultima oară când îl văzuse era un copilandru aprig și deschis la suflet, cam iute de pumn dar cu o inteligență ascuțită. Îi urmărise dezvoltarea, dar niciun raport al iscoadelor sale nu-l pregătise pentru șocul suferit azi, după doi ani, când îl vedea și-i vorbea. Părea că anii dau înapoi și imagini vechi îi reînviau în fața ochilor. Avea o luptă grea de dus.

— Un om cunoscător face cât o mie de naivi, dragul meu. Iată de ce am vrut să te văd anume astăzi. Sunt în drum spre Buda, la curtea regelui, unde se va boteza Fănel al meu. La această petrecere aș dori să vii și tu. Vei vedea iar pe milostivul rege Matei și vei cunoaște oameni importanți de la curtea maiestății sale. Am vorbit cu monseniorul și te lasă, dacă vrei să vii cu mine...

Un drum la Buda era o ispită prea puternică pentru un tânăr de optsprezece ani, dornic de aventuri dar înfundat în slujbă până peste cap. Vlăduț Albu clipi, înmuia:

— Bine, dacă vrei să fiu lângă domniile voastre...

— Minunat, se bucură știutor unchiul său. Plecăm mâine dimineață. A, încă ceva: nu-l mai ai pe Voicu slujitor? Nu l-am văzut aici.

— I-am dat învoire o lună pentru treburi personale. O să ne ajungă din urmă pe drum ori la Buda, unchiule, fii liniștit.

Nu se arătase mirat de botezul catolic al vărului său, nu pusese nicio întrebare, deși judele se așteptase la proteste aprinse. Jupânul Matei părăsi cam nedumerit odaia nepotului, întrebându-se dacă nu cumva acesta își uitase anii petrecuți în copilărie la mănăstire. Dar nu, nepotul era mai degrabă ascuns. Matei se gândi că va afla oricum cheia desfecării acestui suflet: drumul spre Buda e lung...

• • •

De o sută de ani ducatul Amlașului era stăpânit, prin marea bunăvoință a regilor Ungariei, de principii Țării Românești, stăpânire care perpetua o stare mai veche de lucruri. Totodată aici își găseau adăpost aceiași principii, fugari dimpreună cu familiile și slujitorii lor. Tot aici își făceau cuibul și претенdenții la domnie, pândind hotarul Munteniei și chemând în leafă cete înarmate. Aici își găseau adăpost pribegii Dănești ori Drăculești, după caz, și tot aici universitatea săsească încerca să-și înfigă un picior, ținutul fiind bogat în păduri, turme și livezi. Totodată ținutul Amlașului fierbea de intrigi, fiind un rai pentru iscoade. Acum zece ani ținutul fusese trecut prin foc și sabie de mânia voievodului Vlad Țepeș, care își vedea domnia amenințată de pribegii Dănești aciuți prin satele din Amlaș. Fiind și duce al Amlașului și Făgărașului, Țepeș poruncise supușilor săi din ducat alungarea acelor pribegi; cum porunca nu-i fusese respectată, voievodul curățase cu armele ceea ce nu putuse curăța cu vorbele. Scăpaseră doar câteva localități; printre ele fusese satul Amlaș.

Cimitirul din Amlaș era micuț, îngrădit cu gard de piatră, dincolo de care se răsfrău casele albe ale locuitorilor. Soarele începutului de Gustar strălucea pe un cer fără pic de nor. Aici aerul era cald și nemișcat. Îngenuncheat lângă movilița încă proaspătă a mormântului, Ion Voicu își stăpânea cu greu lacrimile. Răspândise deasupra câteva flori de câmp și aprinsese o lumânare. Pe crucea albă de lemn literele chirilice ale numelui aproape se șterseseră sub ploaia din ajun. Plin de amărăciune, bărbatul se

ridică greoi și porni către poartă. Era smead, bărbos și bine legat. Lângă poartă îl aștepta un al doilea om, între două vârste, mai înalt și bălan ca un spic de orz. Pe fața lui străluceau doi ochi albaștri, sinceri și inteligenți.

— Mare nenorocire, frățioare. Când a fost?

— Acum cinci săptămâni, a prins-o junghiul și s-a stins în câteva zile. I-am anunțat pe frații ei, care au petrecut-o cum se cuvine, dar după aceea au scotocit prin toată casa și au ars toate hârtiile. Pe tânărul stăpân nu l-au înștiințat defel, după cum știi.

— Neam de nemernici, scrâșni Voicu. Dar tu, jupâne Chiriac?

— Eu? zâmbi celălalt pișicher. Ce a avut stăpâna de ascuns n-au găsit frații ei. Am vârat caseta într-o poliță din hornul casei. Acum te așteaptă să i-o duci adevăratului nostru stăpân.

— I-o voi duce. Dar pe tine cum de te-a lăsat vistiernicul aici?

— A vrut să mă ia la Șercaia, dar aici am un rost și i-am promis că-l voi sluji dacă are nevoie de mine. Ultima oară când am fost la Șercaia m-am nimerit foarte bine. Asta a fost acum câteva zile: venise la el Cazan al lui Sahac, logofătul, cu Johan Gereb de Vingard.

Voicu tresări puternic iar pleoapele i se îngustară cu bănuială.

— Marele logofăt al Radului vodă aici?! Cu Vingard? Ce voiau?

— Am tras cu urechea, ca de obicei. Cazan aducea un salvconduct pentru Albi; vistiernicul a fost suficient de bucuros ca să-i scape câteva vorbe, și i-a blestemat pe cei care, ca Ștefan vodă al Moldovei, tulbură apele. Cazan s-a dus iar Ion Albu s-a repezit la Brașov, de unde a venit cu vestea că Matei e în drum spre Buda. Ce-o fi asta?

— Coc ei ceva, mormăi Voicu. Poate ar fi bine să te stabilești la Șercaia. Vizita unui sfetnic Drăculesc între Dănești e ciudată.

— Caseta...

— Acum douăzeci de ani, jupâne Chiriac, eram amândoi într-o anumită slujbă. Am făcut legăminte de tăcere și supunere. Am slujit între Dănești pentru a apăra două ființe scumpe stăpânului nostru. Acum una din aceste ființe nu mai este. Voi duce caseta unde trebuie și voi spune adevărul. Acum nu ne mai poate opri nimeni...

Patru zile mai târziu Voicu intra în palatul episcopal din Oradea. Dar la cancelarie găsi doar o poruncă a stăpânului, care-i hotăra drum la Buda și întâlnire la hanul „Ariciul Roșu”. Vestea că plecase într-acolo cu judele îl tulbură adânc. Stătu câteva clipe pe gânduri, pipăind încruntat caseta din buzunar. Graba vădită a judeului nu-i plăcea defel. Cuprins de un fior, își strânse pe trup mantia și se urni spre grajduri.

CAPITOLUL 2

OMUL DIN VIȘEGRAD

— *Pater noster qui est in coelis...*

Marea catedrală Sf. Ștefan din Buda își înălța bolțile ascuțite și vitraliile colorate mult deasupra micului grup strâns în Baptisterium. Câțiva copii de cor așteptau într-o latură, îmbrăcați în robele lor albe.

— ... *sanctificetur nomen Tuum...*

Vlăduț Albu ar fi vrut să se foiască, dar nu îndrăznea. Retras mult în spatele oaspeților la slujba de botez, privea nerăbdător în jur, cercetând mai ales obrazul unchiului său. Jupânul Matei avea un aer ciudat, semănând cu o statuie de piatră. Când preotul unse cu mir fruntea copilului, făcând semnul sfânt, un fulger se aprinse în ochii părintelui său. Tânărul locotenent observă și întoarse capul, stăpânindu-și o încruntare. I se sfâșia sufletul; copilul de doisprezece ani nu putea înțelege acum felul cum acest botez îi schimba viața. Oaspeții, catolici fiind, se bucurau pe față. Erau acolo câteva nume mari ale regatului: Nicolae Bocskay, comitele Czupor, Ioan Pangratius și însuși palatinul Mihail, viteaz care se acoperise de glorie în nefericita luptă de la Baia, de acum trei ani. Se zvonea că diseară, la ospățul dat de judele Matei, avea să vină chiar regele, deși se știa că maiestatea sa suferea de câteva zile de una din crizele sale obișnuite, cauzate de rănile primite la Baia.

— *In nomine Patris, et Filii, at Spiritus Sancti, Amen.*

Glasul grav al preotului se înalță în ecouri spre bolți. Copiii de cor începură îndată o cântare iar oaspeții prinseră a se foi, semn că slujba era pe sfârșite. Vlăduț Albu făcu o răsucire strategică, prelingându-se pe lângă coloane spre ieșire. Ajuns la lumina zilei se închină pe furiș, ușurat că suplicii se isprăviseră. După răcoarea din catedrală arșița de afară păru ca o lovitură de măciucă. Tânărul se retrase în umbra intrării, cercetând alene acoperișurile caselor, pomii, piața din față și străzile înguste și întortocheate ale orașului. Piața forfotea de lume pestriț îmbrăcată, într-o voie bună și mulțumire ce-l izbiseră pe tânărul călător imediat ce intrase în Buda. Se cunoștea o stăpânire semeață și îmbelșugată; pe culmea Muntelui

Sf. Gelert palatul regal își înălța zidurile albe și roșii, părând un vultur ce veghează în cuibul său. Stema regală ungară, în argint și roșu, era încrustată în pereții palatului, deasupra porților de intrare, era purtată pe pieptul heraldicilor și al slujitorilor, la șeile cailor gărzii de la palat, pe scuturi ori pe marea flamură a regatului, ținută în altar deasupra moaștelor Sf. Ștefan, creștinătorul ungurilor. Casele erau mari și frumoase; palate și depozite de mărfuri, piețe și oboare de vite, întinse de-a lungul Dunării sau dincolo, în Pesta, toate respirau o putere și bogăție greu de egalat.

Vlăduț Albu mai fusese de două ori aici, urmându-și stăpânul, episcopul de Oradea. În straja acestuia fiind, ajunsese cu el până la Belgrad și Raguza, dar niciodată nu avusese, ca acum, puțința de a hoinări după voie prin oraș, îndatoririle slujbei ținându-l întotdeauna legat de episcop. Azi, însă, ca un mânz, tânărul gusta libertatea și abia aștepta seara, cu ospățul promis de unchiul Matei la hanul „Ariciul Roșu”. Pregătirile care începuseră încă de dimineață în cuhniile hanului păreau foarte promițătoare. Ca să nu mai vorbim de vizita la rege, vizită deja amânată o dată din cauza crizelor. Glasuri care se apropiau treziră pe tânăr din visare: nobilii ieșeau din biserică, înconjurând veseli pe proaspătul fiu al bisericii apostolice, un pic zăpăcit de atenția care i se acorda. Conștient de privilegiile lor, tânărul își îmbrățișă strâns vărul, șoptindu-i românește:

— Orice ar fi, Ștefăniță, tu rămâi tot vărul meu...

— Bineînțeles că așa e, răsări lângă ei judele, dovedind că are atenție de harpie. Nimic nu se schimbă în rău; asta-i limpede, nu crezi?

Era o provocare pe care nepotul său refuză să o înțeleagă.

— Dumnezeu e unul singur, slăvit fie-I numele, se închină el voit grecește, apoi o dădu pe ungurește: Crezi, unchiule, că maiestatea sa ne va cinsti cu augusta-i prezență?

— Nu, răspunse acesta răsucindu-se spre oaspeții interesați de discuție. Maiestatea sa ne-a trimis vorbă că nu poate veni astă-seară; ne primește peste trei zile, după cum rămăsese stabilit. Precinstiți curteni, vă poftesc diseară la noi la han, unde veți găsi mese mari întinse pentru o bucurie pe care o am azi. De binevoiți să veniți dimpreună cu soțiile și copiii domniilor voastre, vom petrece minunat până dimineața...

Când să se despartă, după multe vorbe alese, Bocskay se întoarse deodată spre jupânul Matei:

— Ți-am spus că-i aici, la curte? Uite-l, călare pe roibul acela.

Curios, locotenentul îl imită pe unchi și privi în direcția arătată de contele Bocskay. Văzu un băietan de vreo unsprezece ani, brunet și

frumușel, urmat de un slujitor cât muntele. Părea semeț și avea strai frumos împodobit. Nedumerit, câtă întrebător la unchi:

— Cine-i?

Întrebarea, pusă în românește, fu înțeleasă și de magnatul Bocskay, care zâmbi ciudat:

— Fiul lui Satan.

— Fiul cui?! întrebă prostește, apoi scutură fruntea, holbând ochii după copilandru. Surâzând într-un colț, judele îl luă de braț.

— Dragul meu, domnul conte îți poate povesti foarte multe despre tatăl aceluia copil. E deajuns să-ți spun că-i vorba de binecinstitorul și preamilosivul nostru domn Vlad vodă, cel din cauza căruia pribegim de atâția ani.

Jupânul Matei îi simți tresărirea prin braț și își stăpâni un rânjet încântat. Vlăduț întoarse o frunte întunecată de îndârjire:

— Tiranul cel atât de crud? Ucigașul neamului nostru?

— După cum știi, nepoate, murmură judele – fără a-și arăta mulțumirea față de reacția nepotului – milosivul rege Mathias l-a lăsat în viață și l-a închis în castelul regal Vișegrad, deși nu merita atare cinste după groaznica lui trădare și după atâtea crime și măceluri care au însângerat Muntenia...

— Ba încă asta nu-i tot, completă palatinul. Nici în temniță nu s-a potolit. Domnia ta erai un copil atunci, dar noi știm mai bine că tiranul își continuă cruzimile și scârboșeniile dinainte. Prinde păsări ori șoareci și-i înfige în țepușe ori le jupoaie de vii, ca pe vremea în care folosea oameni în loc de animale. Are o deosebită plăcere să le scoată ochii și să le smulgă labele, arătându-ne așadar foarte bine că asemenea suflet ucigaș nu poate fi lăsat în libertate, așa cum locul unui tigru e în cușcă. Când mănâncă se înconjoară întâi cu toate bieteile victime în țepușe, căci altminteri nu are poftă de mâncare...

Tânărul se cutremură de silă și oroare.

— Acestea încă nu-s toate relele și apucăturile firii lui sălbatice, continuă judele, dar nu are rost să discutăm aici asemenea lucruri. Azi petrecem, nu ne întristăm. Du-te, iubite nepoate; îmi ziceai că-ți trebuie pafale și eșarfă pentru ospățul de diseară. Intră în prăvălii și alege-ți ceva pe plac. Le voi plăti eu.

— Mulțumesc, unchiule, dar am destui bani, vorbi românește tânărul.

— Cum găsești banii ăștia? se miră judele. Un tânăr de vârsta ta cheltuie, nu strânge. Pungile pline sunt avantajul bătrânilor ca mine.

Vlăduț râse, sticlindu-și dinții albi în barba neagră.

— M-am asociat în neguțătorie cu un preacinstit armurier din Oradea. Eu îi încerc armele și le îndepărtiez pe cele rău făcute. I-am găsit și mulți clienți. N-a avut la început încredere în mine, dar acum are. Neguțătorii sunt o tagmă de oameni foarte prudenți.

— Nu mi-ai spus acest lucru, se miră Matei, înțelegând că iscoadelor sale le scăpaseră multe. Pricepând fără greș felul uimirii unchiului său, tânărul își îngădui un zâmbet subțire:

— Înțelegerea a fost tănuită, căci prea mulți oșteni din gardă voiau slujba asta, inclusiv căpitanul Mladek. Se câștigă bine iar meșterul armurier m-a preferat pe mine fiindcă odată, într-o încăierare noaptea pe stradă, l-am scăpat de niște hoți. Mi-a fost recunoscător. L-am sfătuit pe armurier să-și subțieze săbiile și să le bată pe ilău mai mult, făcând adică și cu săbiile ceea ce faci cu oamenii când îi vrei ageri și puternici. Acum săbiile lui au mare căutare și îl vor la ei meșterii din Sibiu. Uite, vezi sabia mea? i-o arată, scoțând-o pe jumătate din teacă. E una făcută de el. Pare prea îngustă și fragilă, dar cu ea tai un trunchi de copac tânăr.

— Ești un băiat înțelept, se înclină judele. Dar, dacă e o taină, de ce mi-ai spus?

— Fiindcă ai vrut să știi, unchiule. Nu-ți ascund nimic; doar să mă întrebi...

Era o muștrare față de indiscreția de mai înainte a judeului. Timp de o săptămână, stând zi și noapte lângă el, Albu cel Mic își încercase nepotul pe toate părțile, hotărând că este omul care-i trebuie: îndârjit, ascuns, ușor de înșelat. Azi, însă, privind după el cum se pierde în mulțime, judele se întrebă dacă nu făcea o greșală: Vlăduț se arătase deodată prea cinstit pentru asemenea treabă. Dar cătând la fiul lui amintirile îl năpădiră iar șovăiala se spulberă ca un puf de pădăie în bătaia vântului. Luându-și fiul de braț, se depărtă împreună cu grupul de nobili în direcția palatului regal.

Privind atent în urma înaltelor fețe ale regatului, care păraseau umbra copacului, dintre mușteriii unui plăcintar se desprinsese un om. Era tânăr, îmbrăcat obișnuit cu nădragi suri, cămașă albă și dulamă neagră de aba subțire. Peste pletele castanii purta o șapcă francească, la modă în acea vreme, al cărei cozoroc îi umbrea fruntea înaltă și ochii scăpărători, de uliu în căutarea prăzii. Nu era înarmat, însă mersul mlădios, când luă urma grupului, întărea impresia că nici nu avea nevoie de arme, pumnii ca două baroase putând ține la respect și pe cel mai înrăit tâlhar. Cu toate acestea nu se uită nimeni după el: ia, un gură-cască acolo, de care e plină lumea aceasta!

Soarele scăpăta pe cer când tânărul gură-cască, la fel de nepăsător, intra pe poarta hanului „Boul Vesel” și urca scările cam șubrede spre odăile de sus. După ce străbătu coridorul întunecos, deschise ultima ușă. Înăuntru aștepta un bărbat nu prea vârstnic, așezat la masă în fața unei table de șah. Fără vorbă tânărul îl imită, începând să așeze piesele albe și negre.

— Rigă negru sultanul, grăi în cea mai curată vorbire românească.

— Rigă alb Ștefan vodă, zise și bărbatul. Crăiasă albă Vlad vodă.

— Crăiasă neagră Radu vodă. Iar crăiasa albă stă două mutări. Jupâne Șendrea, zic să-l punem pe Cazimir crai turn negru; deasemeni al doilea cal va fi judele Orăștiei. Hotărâsem că primul cal negru este grupul lui Bocskay și palatinul.

— Înseamnă că am avut dreptate, îngână bărbatul mai în vârstă. N-a venit degeaba încoace judele. Ca să-și boteze fiul catolic avea în drum o mie de biserici papistașe. Ce ai aflat, jupâne Mircea?

— Urmărindu-l pe Bocskay am ajuns la jude. Trebuia să-i auzi cum încercau să sucească mințile nepotului judelui cu așa-zisele crime ale voievodului Vlad.

— Știi ei bine de ce îl împrășcă atâta cu noroi, mormăi celălalt. Noroc că nu-i cred nici Veneția, nici papalitatea.

— Papa și Veneția sunt un turn alb. Craiul Matei e al doilea turn alb.

— Nu, Mateiaș e nebun alb; Podjebrad, riga Boemiei, e turnul.

— Mda, murmură tânărul, nebunul acționează doar dacă îl acoperă turnul, sau, mai limpede, Mateiaș crai luptă cu turcii doar în pauzele luptelor lui cu Podjebrad. Doar pe două direcții și niciodată descoperit...

Cei doi bărbați se priviră zâmbind ironic. Pasiunea acestui joc persian îi prinsese în egală măsură, dar tâlcul lui scăpa unui neavizat.

— Ce-ai mai aflat?

— Diseară judele dă mare petrecere la han iar vineri îl vede pe rege. Mă gândeam să-mi vâr nițel nasul pe-acolo, să văd ce se mai discută. Cred că Loți-baci, hangiul, are nevoie de un rândaș în plus la cuhnii...

— Ai grijă, Mircea, obișnuieții hanului îi cunosc pe toți rândașii.

— M-a recomandat hangiului chiar nevastă-sa, jupâne Șendrea. M-a dat drept un fin de-al părinților ei; dar cum am izbutit s-o conving că-i sunt fin, asta e doar treaba noastră.

Zicând așa tânărul clipi cu înțeles. Bărbatul clătină din cap.

— Nu-ți doresc să te aplece vreodată jupânița Oana sau părintele dumneai, vornicul Trandafir. Nici zidurile Sucevei ori tunurile lui Vodă nu te vor scăpa de necaz.

— Și ar avea dreptate, oftă sincer jupânul Mircea. Dar slujbele domnești cer și sacrificii, domnia ta ești martor.

• • •

Toropit de soarele după-amiezii, Vlăduț Albu trecea podul peste Dunăre spre Buda. Fusese în insula Margareta, căci auzise – greșit – că ar fi ceva prăvălii acolo. Dar nu găsise ce-i trebuia, așa că se întorcea în oraș, la alt aurar, unde văzuse ceva. La gândul tocmelii inevitabile i se făcea lehamite, căldura era prea mare iar apa cam tulbure și umflată a Dunării îl îndemna totuși să-i guste răcoarea. Puse fără chef piciorul pe mal, cu gândurile aiurea, dar după un pas se împiedică de ceva, lucru ce îl dezmetici brusc. Privi cu interes mogâldeța în zdrențe multicolore care se desfășura în fața lui, văietându-se:

— Haoleo, ochiosule, inimă de funingine, mi-ai rupt coastele, fir-ar! Că n-ai milă de o biată bătrână care abia își duce zilele...

Era o ȱigancă balaoacheșă, stafidită și cocârjată, care își aduna pe trupul uscat fustele crețe verzi și roșii, galbene și albastre, ca o sorcovă. Înțelegând că nu baba îi stătuse în drum, ci el călcase alături, tânărul mormăi ceva nedeslușit și-i aruncă un bănuț argintiu:

— -Ia, să te faci bine.

Bănuțul dispăru ca vrăjit, înhățat de o mână neagră și noduroasă. Baba îl încercă cu un dinte galben și zbârciturile parcă i se întinseră:

— Frumosule, stai, mânca-te-ar baba, să-ți ghicesc ursita și frumoasa cu ochi căprii care te așteaptă cu nerăbdare... Stai să-ți dau în bobi, să-ți deslușesc ce picioare de muiere tremură când te apropii... Nu râde, boierule, că mai meșteră ca mine nu găsești în toată Panonia!

Înconjurat de plecăciuni, zâmbete și zdrențe colorate, Vlăduț se opri surâzând, amuzat de flecăreala babei și de insistența ei.

— Atunci spune, babă, dar mai repede, că mă grăbesc.

— Spun, spun acu', minunatule, spun... Iată, boierule, bobii ăștia pe care ți-i amestec eu...

Bolborosind unele descântece, balaoacheșă se încruntă la talger în timp ce mâinile îi umblau ca prâsnelul prin bobi, după reguli doar de ea știute, apoi începu să-i așeze pe rând. Tânărul, care o urmărea atent, o văzu

crispându-se și icnind, apoi privindu-l cu fereală. Cătă iar în talger, și după ce sfârși îi luă palma stângă, deschizând-o aproape de ochi. Bolborosi iar ceva în limba ei și învârti ultima oară, după care zvârli talgerul cu bobii deoparte.

— Boierule, ia-ți banul înapoi. Eu asemenea bobi n-am mai văzut. Deasupra ta e o coroană, o coroană albă, strălucitoare. Stai sub semnul leului și sub puterea lui doi. Ai două nume, trăiești două vieți, stai între două femei și vei ajunge vestit în două războaie. Înălți două capete încoronate și dobori două capete încoronate. Urmași îți vor fi două capete încoronate, și o veste din urmă îți va schimba viața în curând. Mergi cu Dumnezeuul tău, boierule.

Faraoana îi îndesă în palmă banul și-i întoarse spatele. Amețit o clipă, tânărul apoi se încruntă. Ocoli baba și-I puse la picioare argintul.

— Mătușă, omul are nevoie de trei bani în viața lui: unul când intră în lume, unul când iese și unul pentru sine. Dacă ești cea care treci sufletele dincolo, atunci ți se cuvine această ofrandă. Când va veni timpul voi ști că mi-am plătit cu cinste barcagiul.

Apoi îi întoarse spatele. Privind în urma lui, țiganca luă banul.

— Du-te, șopti în limba ei. Nu crezi și bine faci. Nimeni nu crede, niciodată...

Ajungând la han tânărul locotenent mai avea doar puțin timp să se pregătească de petrecere, căci oaspeții începeau să vină. Coborî în sala mare a hanului și se alătură neamurilor sale. Doamna Marina își ocrotea fiul îmbrăcat în alb, ca un mire, și veghea cu ochi ager desfășurarea petrecerii. Vlăduț o salută cu respect, într-o plecăciune până la pământ. De câte ori o vedea pe sora marelui Iancu de Hunedoara se simțea cuprins de sfială: părea că umbra acestuia plutește deasupra fapturii ei firave, dar plină de energie. Căsătoria ei cu Matei Albu, poreclit Mânzilă, văr cu Vladislav II vodă, se petrecuse în timpul când căpitanul general al Ungariei căuta o apropiere de Țara Românească, pe care spera s-o atragă în lupta antiotomană. Curând Vladislav II apucase domnia, dar se aplecase spre turci, zădărniciind visele marelui Iancu voievod. Urmase apoi domnia tiranică a lui Vlad vodă, ale cărui porniri sălbatice siliseră neamul Albilor să se ridice. Dar fuseseră învinși; unii fuseseră executați, alții luaseră calea pribegiei. În lupte pierise fiul cel mare al doamnei Marina, Stanciu, tânăr viteaz ce lăsase în urmă doi prunci și un frate nevârstnic. Ura Albilor față de tiran era adânc înrădăcinată și perfect întemeiată.

Apărut de la cuhnii, jupânul Matei își cerceta atent nepotul. Nu putea să nu-i observe costumul strălucitor de brocart venețian roșu ca focul, mantia vișinie prinsă în paftale de aur încrustat cu topaze și rubine, dovedind un gust spre fală și bogăție care i-ar fi trezit mirarea dacă nu ar fi aflat mica poveste cu armurierul.

— Frumoasă tunică, nepoate, aprecie el. Dar îmi pari cam tulburat?

— Ți se pare, surâse tânărul, apoi schimbă vorba: Vine contele Bockskay...

Falnic și semeț, cu pumnul în șold și minunata mantie de hermină aruncată neglijent peste umăr, marele magnat al regatului înainta spre gazde ca un păun.

— Magnific aranjament, doamnă... domnilor, se înclină, arătând în același timp sala împodobită cu ghirlande de flori și covoare. Deasupra meselor în potcoavă se afla balconul lăutarilor, care acum își acordau instrumentele. Magnatul zâmbea: Cred că muzicanții știu ultima gigă la modă în San Marco?

• • •

Patru ceasuri mai târziu Vlăduț își lua vărul în brațe și-l ducea la culcare în odaia lui de la etaj: copilul adormise pe un scaun în mijlocul unei gălăgii aprige. Oaspeții mâncaseră, apoi începuseră danțurile, discuțiile și plimbările; slujitorii hanului lucrau plini de zor, ducând și aducând vase, bănci ori platouri cu dulciuri. Lăsase în urmă hărmălaia veselă și nici nu se gândea să se întoarcă în sala de petrecere, deși două jupânițe ale nobililor curteni se arătaseră foarte interesate de el. În timp ce desfăcea grijuliu hainele băiatului și îl vâra în așternut, simțea că îl sugrumă o sfântă mânie. De câteva zile se stăpânea cu strășnicie, dar ziua de azi pusese capac la toate și nu credea că-și va ascunde prea mult timp gândurile.

Oftând, se retrase în propria-i odaie și se aruncă în jilț, rămânând cu ochii la noaptea înstelată care se desfășura afară, dincolo de fereastra deschisă. Dar nu se odihni prea mult în liniștea caldă a camerei; ușa se deschise și intră judele purtând un opaiț.

— Ia te uită, stai pe întuneric? se miră, deși cunoștea precis acest lucru. Cum de nu ești la petrecere?

— L-am culcat pe Fănel.

— Am văzut, l-ai învelit ca o doică. Bietul copil, l-a obosit ziua de azi...

Pumnii tânărului se încleștară, dar nu scoase niciun cuvânt. Jupânul Matei se lăsă pe pat, bătându-și palmele pe genunchi.

— Vezi că Margit Cillyi, blonda acea micuță și focoasă, abia aștepta să o poftesti la danț. Conte Cillyi e om puternic și bogat...

Vlăduț sări în picioare, dar se stăpâni în ultima clipă. Clătină fruntea:

— Nu-mi plac blondele mici și focoase.

Simțindu-l la capătul răbdării, Matei Albu își ascunse un rânjet mulțumit.

— Mai era o jupâniță smeadă...

— Unchiule, se răsuci brusc asupra lui tânărul, m-am purtat cumva până astăzi altfel decât respectuos?

— Nu...

— Am țipat cumva? Ori am fost morocănos și prost tovarăș de drum? Am stricat eu cheful cuiva până acum?

— Nu, dimpotrivă.

— Atunci de ce mă ispitești?

— De ce stai aici în loc să petreci?!

— Pentru ce să petrec? De ce să mă bucur? Că îți arunci copilul în brațele popilor papistași? Înțeleg acest lucru, căci am văzut destui români care și-au părăsit credința pentru a-și păstra și a-și spori averile. Recunosc că maiestatea sa e mai îngăduitor decât alți trecuți regi unguri, dar destui cneji ori voievozi vechi din Ardeal s-au lepădat de ortodoxie până acum. Înțeleg, dar nu-mi cere să mă bucur. Nu pot.

Deși voalată, violența acuzației îl izbi în plin pe jude. Era totuși pregătit. Ripostă aspru, gesticulând cu arătătorul prin aer:

— Ce crezi, băiete, că mie-mi place? Dar nu pot face altfel. Dacă vezi că petrec, asta-i doar de ochii lumii. Ce știi tu ce-i în sufletul meu? Ești abia un copil. Dacă n-ar fi fost mama ta...

Se opri brusc, întorcând fruntea spre întuneric. După cum se așteptase, tânărul încremeni. Cu coada ochiului judele îl văzu trecându-și repezit degetele prin păr, însă explozia așteptată nu veni; dimpotrivă, când vorbi, glasul tânărului sună calm și plin de regret:

— Unchiule, mama m-a trimis câțiva ani la sfânta mănăstire Cozia, ceea ce înseamnă că n-avea nicio aplecare spre catolici. Dacă spui că mama are legătură cu botezul de azi, fi bun și explică-mi limpede.

— Cred că n-are rost să dau explicații nimănui, nepoate, grăi Albu cel Mic, în timp ce gândea dezamăgit: „Oare pe băiatul ăsta nu-l scoate nimic din fire?” Parcă pentru a-i întări părerea, locotenentul se înclină cu răceală:

— În acest caz, domnule, te rog să-mi ierți indiscreția. Nu trebuia să întreb. La urma urmei, este treaba domniei tale.

Apoi se lăsă cu capul pe speteaza jilțului, de parcă avea de gând să doarmă. Atins de această nepăsare, judele fu gata să iasă furios, dar se opri în ultimul moment. „Ce fac?” gândi. „Cad în capcană ca un prost? Mă las învins de un copil? Ia hai să inversăm un pic situația!” Se apropie de nepot și-l bătu pe umăr.

— Ai avut dreptate să întrebi. Poate că am așteptat prea mult. Nu mai ești copil și poate că a venit clipa adevărului. Te văd în stare să judeci o situație și să cântărești oamenii după măsura lor. Dacă ai fi în locul meu ce-ai face?

— Nu sunt în locul domniei tale, unchiule. Dar știu ce aș face: m-aș întoarce.

— Unde, la Orăștie?

— M-aș întoarce acasă, unchiule. În Argeș, acasă la noi.

— Sub Radu vodă? izbucni Albu cel Mic, tulburat că tânărul ajunsese atât de repede în miezul lucrurilor. Nepoate, la o milă de vamă ne-ar ridica plăieșii. Suntem Dănești. Moșiile noastre din Argeș sunt ocupate de credincioșii Drăculești ai tiranului. Nu mai avem la ce ne întoarce, ne-ar aștepta călăul ori sărăcia.

— Dar, după știința mea, Radu vodă a iertat pe toți pribegii din timpul lui Vlad vodă, atunci când a venit în scaun. Ne putem întoarce liniștiți.

— Alții poate, dar nu noi.

— De ce?

— Deoarece avem sânge domnesc. Radu vodă n-ar avea încredere în noi. Și, chiar dacă ar avea, nu voiesc eu să ne întoarcem, deoarece n-aș avea liniște. Mi-aș aduce mereu aminte că Radu vodă e fratele tiranului.

— Unchiule, se aplecă Vlăduț spre el, tiranul e în temniță la Vișegrad iar fratele lui nu are aceeași fire și nici aceeași putere. De ce te temi?

Judele de Orăștie îl privi ușor amețit. Era nevoit să recunoască sub fruntea albă și tânără din fața lui o minte cutremurător de lucidă, care judeca mult mai adânc decât îl arăta vârsta. Matei înțelegea: faptul că ani de zile nepotul lui se descurcase singur îi dăduse o siguranță de sine deosebită și obișnuința ascunderii gândurilor. Judele simți un fior de ațâțare: avea în față un adversar demn de el. O luptă prea ușoară nu-i luptă, ci plictiseală. Era cazul să atace.

— Nu mă tem de Radu vodă, nepoate. Este omul turcilor, un om slab, înconjurat de grupul lui care-l împinge într-o parte sau alta. Va veni și ziua

căderii lui. Dar mă tem, nepoate, de cel care poate veni în locul lui. N-am chef să mă întorc azi în Argeș pentru ca mâine să fug din nou. Sunt prea bătrân pentru atâtea drumuri. Și apoi, am jurat.

— Ai jurat? Ce?

— Dacă ai avea un dușman, l-ai lăsa în spatele tău?

— Nu, l-aș supraveghea.

— Dacă acest dușman ar fi în lanțuri dar s-ar putea elibera curând, îi întorci spatele?

— Nu, răspunse calm Vlăduț. Aș face astfel ca să rămână mereu în acele lanțuri.

Judele tresări de bucurie, dar se stăpâni îndată.

— Ei bine, am jurat să nu-l scap o clipă din ochi pe acest dușman. Am jurat să îl prigonesc și să-i retez orice nădejde de fugă ori de eliberare. Cândva i-am jurat moartea și am încercat să-mi țin jurământul, dar Dumnezeu ori diavolul au voit altfel iar cel prigonit am fost eu, cu tot neamul meu și cu toți prietenii mei. Fratele meu, fiul meu, slujitorii noștri, toți au pierit de moarte năprasnică...

— E tiranul Dracula! sări în picioare tânărul. Ce, vor să-l elibereze?

— Da, vor să-l elibereze pe dușmanul neamului nostru, scrâșni Albu cel Mic. Vor să-l pună iar domn. Mai vrei să te întorci la Argeș, nepoate?

— Și vom sta fugari întreaga viață? izbucni Vlăduț încleștându-și pumnii. Cum de am ajuns în asemenea situație, unchiule?

— Cum? murmură sinistru judele. Fiindcă ne-am apărat cinstea neamului. Fiindcă ne-am ridicat pentru a-l răzbuna pe unul dintre noi. Pe mama ta.

— Mama? bâigui uluit Vlăduț. Unchiul lui își apropie chipul de el, fixându-l arzător și strângându-i umărul ca în menghină.

— Da, sora noastră. N-a murit acum doisprezece ani, cum ți s-a spus, ci acum o lună. Cred că ești destul de mare ca să afli: ai împlinit optsprezece ani acum câteva zile...

Nu mai continuă căci tânărul îl înșfăcă deodată de brâu și de piept, ținându-l în perete cu o mișcare iute pentru a-i șuiera în obraz:

— A murit acum o lună? Și m-ați mințit în tot acest timp? Ea trăia, dar mie mi-ați spus că a fost ucisă în timpul războiului cu tiranul. De ce?

Deși abia așteptase această izbucnire, judele se pierdu cu firea câteva momente. Gestul violent al nepotului fusese rău prevestitor. Gâfâind sub greutatea tânărului și în fața privirii lui negre de mânie, judele icni.

— Fiindcă ea a voit astfel.